

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kóriratok visszaadásán
 vagy megőrsére nem vállalkosik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Elismerés az érdemeknek.

(H. Gy. I.) Legendás szép napok varázsát éreztük, akik oly szerencsések voltunk, hogy vasárnap délelőtt ünnepelhetük az Orsolya szerzetesnők disztermében az 5 koronás arany érdemkereszttel kitüntetett fejedelemasszonyukat.

A hitnek annyi ragyogása, a szeretetnek annyi melegsége, az elismerésnek olyan emelkedettsége lopódzott ott a lelünkbe, hogy percekre elfelejtettük, milyen rideg korban élünk és egy szebb, egy ideálisabb korszellemben játszott velünk, amíg tanúi voltunk a szép ünneplésnek.

Valóságos kulturünnep volt az. Mert hiszen Nagyvárad városának legrégebbi, ma is legelső és legnagyobb női tanintézetét ünnepelt ott, és az egyházi, megyei, városi tanügyi hatóságok, a nagyváradi tanintézetek képviselői, nagyszámú tanítónői s még nagyobb számú tanulóleányka sereglett össze, hogy elmondja üdvözlését Pataky Thilomena fejedelemasszonynak, amikor a király ő felsége nevében átadja neki Nagyvárad városának főispánja a koronás arany érdemkeresztet.

Csendes visszavonultságban élnek itt a mi zajos világunk közepette az Orsolya rend tagjai. Szabályaik nem engedik, hogy nyilvánosan mutatkozzanak; az ő szellemi kincseik mégis kiszivárognak a mi közéletünkbe, ama számtalan fiatal leány utján, akiket ők fölnevelve évről-évre szárnyaikra bocsátanak. És ha igaz az, hogy a nők műveltségétől és erkölcsi irányától függ a társadalom műveltsége és iránya: akkor nem kétséges az Orsolya szerzetesnők hatása a közéletünkre.

Méltó volt tehát, hogy közéletünk, társadalmunk, közhivatalaink jelesei is részt vettek az ő ünnepükön, hogy megjelentek azon társadalmunk leányai, asszonyai, hallgatva azokat a gyönyörű beszédeket, melyek a női tehetségnek, a női munkásságnak és a női erénynek dicséretét hangoztatták.

Azokban a szónoklatokban az aranyéremkereszt egy nagy, fényes szimbólummá változott, mely beragyogja a zárdai magányt, mely messzi, göröngyös utakra veti fénysugarait, mely növeli a hitet és alázatosságot, fokozza a szerete-

tet, tanít új küzdelem, új gond, új szenvedés elviselésre, melyek mindenikéből bőven kivette részét Pataky Philomena.

Hiszen tudja azt itt mindenki Nagyváradon, hogy ő gyermekeleánykora óta minden istenadta szép tehetséget a magyar katolikus nevelés céljának szentelte ebben a zárdában. Már mint tanárnő nagy sikereket ért el s kiváló tehetségeivel nagy tekintélye volt rendtársai előtt is. 35 éve dolgozik hangyaszorgalommal a nevelés terén s mióta fejedelemasszony, vezeti és fejleszti az Orsolya intézetet szerencsés kézzel, szellemi erővel és anyagi áldozatokkal.

És most vasárnap délelőtt átvette nagy érdemeiért az elismerés koszorúját és a koronás arany érdemkeresztet. A jó Isten teljesítse azt a sok jó kívánságot, mellyel akkor üdvözölték és adjon az Orsolya intézetnek szép mult után dicsőséges szép jövőt, a fejedelemasszonynak hosszú, boldog életet.

Az ünnepélyről a következőkben számolunk be:

Vasárnap d. e. 11 órakor Nagyvárad előkelő társadalmá az Orsolyarendi zárdá disztermében gyűlt össze: Ott voltak a többek közt:

Hlatky Endre főispán, Fetszer Antal felsz. püspök, dr Bundala Mihály, dr Karácsonyi János, dr Karsch Lollion kanonok, dr Markus László országgyűlési képviselő, dr Papp Oszkár, dr Bozók Alajos, Varró Domokos, dr Baróthy Akos, dr Hoványi Gyula, Gerő Armin, Tóth I., Imrik S. Zoltán, Mayer Antal, Stark Gyula, dr Vucskics Gyula, Novotny S. Alfonz, Szilágyi Dózsa, Brém Lőrinc, Peszely Ferenc, dr Krüger Aladár, dr Pataky Arnold, Szirmai Miksa, Kiss József, dr Némethy Gyula, dr Popovics Miklós, Kertész Miksa, or Medvigy Gábor, Réz Mihály, Réz Bertalan, dr Wimmer Julián, dr Mazurek Gyula, Knecht János, Sztarill Ferenc, Lőeb Bertalan.

Különösen sokan voltak jelen Nagyvárad előkelő hölgyvilágából, mint özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Schlauch Jozefin, özv. Grunwald Henrikné, Erős Rezsóné, Varró Domokosné, özv. Bulyovszky Józsefné, Harmathy Károlyné, Andrányi Gusztávné, Böhm Jenőné, dr Papp Oszkárné, Kovács Mihályné, Sztarill Ferencné, Karácsonyi nővérek, Vucskics Aranka, dr Bozók Alajosné, dr Molnár Imréné, Molnár nővérek, H. Fekete Péterné, Olasz Ákosné, özv. Krüger Viktorné, Olasz Ilona, özv. dr. Személyi Kálmánné, dr Medvigy Gáborné, Bérczi nővérek, özv. Brányi Gézáné, Farkas Etelka.

Az ünnepélyt Makucz Ernő igazgató nyitotta meg. Az igazgató a következő lendületes szavakkal üdvözölte Hlatky Enre főispánt:

Méltóságos főispán ur!

Hálásan köszönöm Méltóságodnak, hogy a legmagasabb kitüntetésre Ö apostoli királyi Felsége elé fölterjeszteni kegyeskedett, midőn e szives figyelemért mondott köszönő szavaimhoz azt az óhajt fűzöm hozzá, hogy a jó Isten áldja meg Méltóságodat, kedves családját. Kérem egyúttal, legyen kegyes alattvalói hálámát Ö Felsége trónjának zsámolyához is eljuttatni és biztosítani apostoli királyunkat, hogy leányaimmal együtt naponkint buzgón fogunk imádkozni érte és felséges családjáért és a trón iránti alafvalói hűségben és tiszteletben fogjuk nevelni azokat, kik gondjainkra bíznak.

Erre a növendékek énekkara elénekelt a Himnusz, Hlatky Endre pedig a következő beszédet mondotta:

A főispán beszéde.

Mielőtt rátérnék arra, ami ezen a napon, melyet egész benső meggyőződéssel életem egyik legszebb napjának mondom, tulajdonképpen feladatomban képezi, méltóztassék megengedni, hogy néhány köszönő szóval válaszolhassak azokra a szép szavakra, melyeket előbb hozzám intézni szivesek voltak.

Méltóztassák meggyőződéssel lenni, hogy minden nemes cél és minden olyan intézmény iránt, mely városunk erkölcsi fejlődésének előmozdítására szolgál, teljes életemben mindenkör, nemcsak a legnagyobb érdeklődéssel, de a legnagyobb szeretettel viseltetem. Kétszeres hála és szeretet fűz engem ehhez az intézethez, melynek falai közt 78 évvel ez én édes anyám tanulmányait végezte, amelyben gyermekeim mindenkör szeretetteljes oktatást nyertek, amelynek áldásos működését tehát bennem a gyermek és az apa egyaránt csak hálaival említheti. Nem kell mondanom, mily őszinte, igaz örömmel vettem, hogy a mai ünnepen nekem ily jelentős szerep jutott.

Es most méltóztassanak megengedni, hogy kötelességemet teljesítsem.

Nagyságos és Nagyontisztelendő Főnöknő! A nagyméltóságú m. kir. miniszterelnök ur foyó évi szeptember hó 18-án hozzám intézett rendelvényében közölte velem, hogy

„Ö császári és apostoli királyi Felsége a folyó évi augusztus hó 17-én kelt legfelső elhatározásával a közjótékonyág és emberszeretet terén szerzett érdemeinek elismeréséül Pataky Philomenának, az Orsolya szüzek nagyváradi zárdája főnöknőjének a koronás arany érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.”

Egyben felhívott, hogy a vonatkozó rendelvényt, a rendjelet és az alapszabályt a kitüntetettnek kézbesítsem.

Méltóztassanak megengedni, hogy mielőtt a miniszterelnök urtól hozzám érkezett, leiratában foglalt utasításnak eleget teszek, néhány megjegyzést tegyek.

Amidőn 1771-ik évi március 19-ről kelt alapító oklevele által »nőnem jobb neveltetése

KOBRAK

cipőkülönlegességek
 raktára novembertől

RAKÓCI-UT. VEISZLOVITS-HÁZ. Telefon: 847. szám.

végelt. 20000 forint alapítvány mellett *Szentzy István*, nagyváradi érkanonok a szent Orsolya nevét viselő apácákat Nagyváradon megtelepítés és *Mária Terézia* királynénak azon évi június 10-éről kelt megerősítő levele folytán, Kassáról hat szent Orsolya apáca szüzet 1772. szept. 15-én ide bevezetett és ezzel ezt az intézetet megalapította, egy nagyjövőjű intézmény alapját megvetette, azt hiszem, hogy bármily nemes intenció vezete is őt, fogalma sem lehetett arról, hogy 139 év alatt, amely nem is olyan nagy idő, a város oly rohamos emelkedésen menjen keresztül, hogy az akkori 12000 főt számláló kisváros 65,000 lakosu nagyvárossá fejlődjék. Nem lehetett fogalma sem arról, hogy a városnak ezzel a fejlődésével együtt ez az intézet is oly nagyarányu fejlődést fog feltüntetni, hogy 6-7000-ra fog menni azon leánygyermek száma, akik itt szívják magukba a vallásosságnak, hazaszeregetnek és munkásságnak azt a szellemét, melynek egész életükben vezérelniök kell őket jó és balszerencsében. Az én meggyőződésem szerint és azt hiszem, ebben a meggyőződésben mindnyájan osztoznak, a leánynevelés egyike a legfontosabb dolognak ebben az országban. Itt képezik ki, itt nevelik azokat az anyákat, akik ott állanak gyermekük mellett a bölcsőtől kezdve és akik beléjük csepegtetik gyermekükbe a valódi vallásosság elveit, a műveltséget, a munkaszeretet, mely elveknek végig kell őket kísérniök az egész életen át.

Nagyságos Főnöknő!

1771-ben tudomásom szerint ennek a zárának *Jozefa Viktória* állott az élén, mint főnöknő. Innen kezdve mindenkor a főnöknőknek volt legnagyobb érdemük abban, hogy a zárda fejlődött, hogy a reá háruló egyre nagyobb feladatoknak mindenkor fokozott mértékben volt képes megfelelni. Ha a jelent tekintjük, habár teljes mértékben el kell ismerni, hogy a zárda nagyra emelése érdekében a szerzet minden egy tagja mindent elkövet, amint mindig is elkövetett, méltóztassanak megengedni annak kiemelését, hogy a zárda jelenlegi magas színvonalának elérésében, megtartásában és emelésében a főnöknő önagságának legnagyobb része van. Ki kell emelnem, hogy nemcsak a tanügy terén kizárólag, de a zárda bölcs vezetése, kormányzása terén is nemes szive sugallatát követve mindent elkövetett, hogy ezt az intézetet fejlessze. Tudomásom szerint százezer korona összegű jótékony-ságban részesítette ezt az intézetet, hogy az minél szélesebb alapokon kibővíthessék, ami az uri-utcai telek szerzésével vált lehetővé. Midőn ilyen érdemeket lát a város polgársága, amelyeket őzfizsége legmagasabb elismerésével is kitüntet, akkor lehetetlen, hogy e város minden polgára valláskülönbség nélkül el ne ismerje, hogy ez érdemek előtt feltétlenül meg kell hajolnia legteltjesebb elismerésével. Szerencsésnek érezhetem magamat, hogy éppen én lehetek az, aki Nagyságodnak ezt a polgárok általános és osztatlan elismerését is szimbolizáló legmagasabb kitüntetést átadhatom, felkérve öv. des *Echerolles Kruspér Sándorné* ömáltóságát, kegyeskedjék ez arany érdemkeresztet önagságának feltűzni. Egyszersmind fogadja azon őszinte kívánságomat, hogy egy hosszú életen keresztül ennek az intézetnek felvirágzására, a tanügy emelésére, zárdatársnői és az intézet javára még sokáig éljen és az Isten vezérelje egy egész életen keresztül!

Az érdemkereszt feltűzése.

A beszéd végeztével öv. *Des Echerolles Kruspér Sándorné* megkapóan bensőséges szavak kíséretében tüzte fel a rendjelt a kitüntetettnek, aki a következő szavakkal mondott köszönetet:

Méltóságos Főispán Ur!

Hálásan köszönöm Méltóságodnak, hogy e legmagasabb kitüntetésre ő apostoli királyi Felségéhez fölterjeszteni kegyeskedett, midőn e szives figyelmet megköszönöm, kívánom, hogy a jó Isten áldja meg méltóságodat ked-

ves családjával. Egyuttal kérem, legyen kegyes alattvalói hálámat ő Felsége trónjának számlájához és eljuttatni, biztosítván apostoli királyunk ő Felségét a legmagasabb trón és felséges család iránti rendíthetetlen alattvalói hűségünkről és azon ünnepélyes ígéretéről, hogy buzgón fogjuk kérni az Eg Urát, hogy népeinek javára még sokáig éltesse őt!

Fetser Antal püspök beszédje.

A növendékek üdvözlő éneke után *Fetser Antal* káptalani helynök a következő nagyhatású beszédet mondotta:

Méltóságos főispán ur!

Ahhoz a hálás köszönethez, melyet az ő Felsége által kitüntetett fejedelemszony nyilvánított ő Felsége a király, ő Felsége alkotmányos kormánya és Méltóságod mint e kormány képviselője iránt, én mint ez árva egyházmegyének ideiglenes kormányzója a magam részéről szíven legbensőbb örömevel járulok hozzá. Szíven mélységes hódolatával nézek a trónra, honnan a királyi Felség letekintett e szent magányra, melyet oly előrelátó bölcseséggel alapított meg és áldozatkész szeretettel erősített meg *Szenczy nagyváradi kanonok*. Az újjászületett Nagyváradnak ez volt az első és hosszú évtizedek során át egyetlen leánynevelő intézete. Letekintett arra az intézetre, melyet az ő Habsburg-Lotaringiai királyi házának dicső ősanja, elődeinek és utódainak egyaránt legnagyobbja, *Mária Terézia királynő* is megerősített. És midőn ezen hálás köszönetemet kifejezem, különösen ki kell térnem hálás köszönetemmel Méltóságod iránt, aki bármennyire szerény és bármily csekély részt tulajdonított is magának e kitüntetés körül, de a kiról én nyugodtan nyilváníthatom, elmondhatjuk Méltóságodról, equorum pars magna fuit, mert ő Felség Méltóságod által, Méltóságod felterjesztéséből értesült arról a működésről, melyet a Fejedelemszony folytonosan kifejt. Kifejt 35 év óta, részben áldozva az egyik legnehezebb hivatásnak, a nőnevelésnek, részben kormányozza és családi vagyonával gyarapítja ezt az intézetet.

Megvallom, hogy a legbensőbb örömmel fejeztem ki hálás köszönetemet és ebben a benső örömben nem enged megzavarani az a gondolat sém, hogy egy zárdaszűznek kebelét ékesíti királyi kitüntetés, egy zárdaszűz kebelét a kinek, mint jelszavunk mondja, Regnum mundi et omnem ornatum saeculi contempsi propter amorem Domini mei Jesu Christi. De hiszen emberek vagyunk és ember a zárdaszűz is és nagy megnyugvás töltheti el a szíveket, hogy a legilletékesebb helyen elismerik áldásos tevékenységét.

Az a gondolat sem zavar, hogy mi lesz az alázatossággal. Mert szent *Bernát* szerint három foka van az alázatosságnak: elegendő, bősz és túlrádó alázatosság. Az ember helyes önértékében kénytelen elismerni, hogy benne van a tökéletesség és még inkább kénytelen elismerni, ha a legilletékesebb helyen ismerik el az érdemet. Ilyen körülmények közt is van alázatosság: nem helyezni magát feljebb, mint a mi és ebből nem engedni semmit, ez nagyobb erény és mert nagyobb erény, nagyobb érdemszámba is megy. És én meg vagyok győződve, hogy e zárdának Fejedelemszonyát a királyi kitüntetés nem fogja eddigi utjától eltántorítani, fokozni fogja alázatosságát, serkenteni fogja, hogy ezen az uton mindig előbbre haladjon és folytassa ezen zárdának felvirágoztatásán mindig kitejtett buzgó működését, amely a vallásos és erkölcsös alapon álló leánynevelésnek állandó szolgálatában halad.

Hogy Méltóságodnak a figyelmét nem kerülte el ez a zárd, azt egész természetesnek találom. S természetesnek találom, hogy nemes jószívének sugallatára felismerte azt az erőt, mely ezen kis keresztény közösségben nyilvánul, felismerte azt a lelkesítő forrást, melyet képvisel a királyi kitüntetésben részesült Fejedelemszony. Kívánom a jó Istentől, hogy a mint ezt az érdemkeresztet a korona ékesíti, jusson el a kereszt utján ahhoz a másik koro-

nához, mely reá vár. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Fogadja végül Méltóságod hálás köszönetünket nemcsak itteni megjelenéséért, hanem szívünk legmélyéig hatott beszédjéért is, melylyel bennünket nemcsak lelkesített, hanem tanított is. Isten éltesse.

Dr Lányi József püspök levele.

Makucz Ernő igazgató közölte ezután, hogy dr *Lányi József* fsz. püspök, egyházmegyei főtanfelügyelő nem jelenhetvén meg, őt kérte meg a következő üdvözlő sorok felolvasására:

Nagyontisztelendő

M. Pataky Philomena szt. Orsolya-intézeti fejedelemszonymnak

Nagy-Várad.

Nagyontisztelendő Fejedelemszony!

Orvend az ember szive, valahányszor látja, hogy az igazi érdem méltányló elismerésben és kitüntetésben részesül, mert ilyenkor az Istentől, mint örök kutforrásból eredő igazság diadalünnepét üli.

Ily diadalünnep virradt ma Isten jóvoltából Nagyontisztelendőségedre és a bölcs vezetése alatt álló várad szent. Orsolya-intézetre, amely a mult esztendő Pünkösöd-napján ünneplelte a kebelében főnnálló római katolikus tanítónő-képzőintézet ötvenéves jubileumát. Örömtől, lelkesedéstől, ünnepléstől visszhangzottak ekkor a zárda falai, — s mégis úgy éreztük, mintha hiányoznék valami, ami Nagyontisztelendőségednek és az intézetnek a vallás-erkölcsi és hazafias tanítás és nevelés terén szerzett hervadhatatlan érdemei koronáját képezhetné . . .

Ma valóra vált óhajunk! Nagyontisztelendőséged erényei és a vezetése alatt álló intézet nagy érdemeinek fénye az egyházi és világi főhatóságok szives jószágából és közreműködésével elhatott a királyi trón magaslatáig. Ezen érdemeket az általános elismerés már évtizedek óta hitelesítette, ő felségének, apostoli királyunknak legmagasabb kegyelme pedig most szentesítette, midőn Nagyontisztelendőségednek a koronás aranyéremkeresztet legkegyelmebben adományozta . . .

Ott ragyog immár e kereszt Nagyontisztelendőséged kebelén, s méltó, sőt legméltóbb helyére jutván ilyképen a legmagasabb kitüntetés: sietek én is, mint a nagyváradi latin szertartásu egyházmegye tanfelügyelője szíven legőszintébb jókívánataimat tolmácsolni.

Ragyogjon az a korona ott sokáig Nagyontisztelendőséged saját ünneplést nevének és a bölcs kormányzására bizott intézetnek fölmagasztalására; árássza szét sugarainak fényét Tisztelendő Szerzetestársnői fáradságos munkájának megdicsőítésére, számtalan tisztelőinek, hálás növendékeinek, főleg a vallás-erkölcsi és hazafias tanítás és nevelés minden őszinte tisztelőjének s barátjának örömeire!

Diszelegjen a koronás aranyéremkereszt azon a helyen, ahol Nagyontisztelendőséged szive dobog tiszta erényért, lelkesedik örök érdemekért, hevül Isten dicsőségéért . . . S ha talán nemes szive néha csüggedez, fáradságot érez az élet nehéz keresztjének sulya alatt: szívből kívánom, hogy a keresztben kisenvedett isteni Szív lángoló szeretete tegye édessé, tegye boldoggá Nagyontisztelendőséged életének minden percét, szívének minden dobbanását. Legyen e kereszt saját nemes szívének vigasztalója, bátorítója, erősítője nehéz állásának és keresztel fölérő sulyos föladatainak megkönnyebbitésére!

Ezt a koronát egykor vissza kell majd adni, — mert a világ dicsőségének az a sorsa, hogy vége szokott lenni! Csak zálogba adták. Legyen hát e korona záloga egy még dicsőbb, örökké tartó koronának, melyet egykoron a királyok Királya fog adni. Addig is szíven mélyből az óhajtom, azért imádkozom, hogy Nagyontisztelendőséged intézetük javára, a vallás-erkölcsi és hazafias tanítás és nevelés hathatós előmozdítására sokáig, igen sokáig éljen!!!

Igaz tisztelem és nagybecsülésem kifejezésével maradok

Nagyontisztelendő fejedelemszónak
Nagy Vár, 1910. október 30.

készséges hiva:

Dr. Lányi József,
főszentelt püspök, kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő.

A nagyvárad i. sz. egyházmegye tanfelügyelősége.

Üdvözlések.

Az üdvözlések során mindenekelőtt *Vasady alapítványt fognak létesíteni* a kinttettett fejedelemszónak nevére. *Makucz* Ernő a zárda lakói és intézetei nevében, *Novotny* S. Alfonz főgimnáziumi igazgató a premontrai kanonokrend nevében mondtak igen hangulatos beszédet, míg a volt növendékek háliját *Pál* Ilona községi iskolai tanítónő tolmácsolta költői szépségű szavakkal.

Kedves, megkapó jelenet következett ezután. Sorban felvonultak a pódiumra a képezde, a polgári és az elemi iskola növendékeinek szónokai. A képezdésznök nevében *Linszter* Irén, a polgári iskolások részéről *Komssik* Böske, az apró elemi iskolások közül pedig *Róssa* Viola mondtak rövidebb üdvözlő beszédet s adtak át virágcsokrot a fejedelemszónak. Különösen sikerült *Linszter* Irén szép hangsúlyozással és meglepő nyugodtsággal előadott beszédje, melyet im egész terjedelmében közlünk:

Messze a távol Kelet mintegy kétezer év előtt szörnyű jelenetnek volt szemtanuja:

Golgotán szerelme tengerében,
Gyászkeresztben Ég és föld között,
Golgotán, mint a bűn áldozata,
Vérpatakzva függ az Egyszülött.

Évezredek számlált az emberiség története, évezredek át a kereszt, a szégyen, a gyalázat, a megvettetés fája volt. Isten Fiának kellett földre szállnia, egy Isten Fiának kellett vérét ontani, hogy eloszlassa az évezredes elítéletet, hogy eltörölje a kereszt gyalázatát. S azóta a kereszt, az Üdvözítő vérevel megszentelt kereszt, a béke, a tisztelet, a dicsőség, a kitüntetés symboluma. A kegyelet az utak mentére helyezi a keresztet, a hívő szeme egy pillantást vet reá s mintha hallaná: halandó ember! a kereszt békéje kísérjen utadban. Fáradt vándor pihenj meg a kereszt tövében:

Itt pihenni szende béke,
Innen visz az ut az Égbe.

Ott ragyog a kereszt a királyok koronáján, mint a dicsőség jelvénye s azt mondja: halandó király! a korona fejedről előbb-utóbb lehull, egy marad számodra: a kereszt békéje, a kereszt vigasza, a kereszt dicsősége. A halhatatlan király megosztja veled keresztje diadalát. — Ott ragyog a kereszt templomunk ormán s azt mondja: föl a szívekkel! Halandó ember nézz a magasba, ott van a mennyben igazi hazád. — S ma ott ragyog a kereszt Nagyságod mellén. Ó Felsége apostoli királyunk kegye adja ezt a magyar katolikus tanügy érdekében kifejtett munkássága méltó jutalmul. Szerényen, csendben működik e tanítész a város zajában, de a hivatottak szeme mégis meglátta az igazi érdemeket s fölékesíti a kereszt érdemjelével Nagyságodat. Lehetetlen, hogy ez ünnepélyes pillanatban mi hallgatagok maradjunk. Tudjuk, érezzük gyöngeségünket,

de azt is tudjuk, hogy az igazi erő és nagyság jellemvonása a gyengével szemben az elnézés. Nem maradhattunk némák, hiszen itt városunk legrégebb leánynevelő intézetében nyerjük mi kiképezetésünket, itt nemesedik szívünk, a nemes szív és finom női érzék pedig legjobb tanácsadója a nőnek az élet minden viszontagságaiban. Itt tanulunk imádkozni szívből, dolgozni odaadással, szeretni Istenünket és Hazánkat szívből, igazán, mert szellemünk az oltárról táplálkozik, az oltár pedig soha meg nem tagadja a Hazát, még akkor sem, ha a Haza megtagadja az oltárt, Istent és egyházat. S mindennek meggondolása Nagyságos és főt. Fejedelemszónak elé vezette lépteinket, hiszen kinek köszönhetjük mindezt inkább, mint annak, ki e tanintézet vezérszelleme. Legyen Nagyságodnak boss u boldog életén át legtöbb dicsősége a kereszt, a keresztben rejülő minden kincs és áldás áradjon ki lelkében, legyen soká lelked buzdó munkása a magyar kath. tanügynek. Elménk gondolatai, szívünk érzelmei e percben egy imába forrnak; szálljon imánk fel az Égek Urához, legyen közbenjárónk hazánk Nagyszónya. Ő esdjen számára hosszú életet, zavartalan boldogságot, érezze teljes mértékben a kereszt oltárról fakadó örömeiket, de a kereszt sulyát soha. Isten éltesse sokáig!

Befejezésül az énekkar, mely minden számával általános elismerést aratott, a *Szózatot* énekelte el s ezzel a lélekemelő, minden tekintetben kimagasló ünnepély véget ért.

Kész a megegyezés.

A készfizetések tárgyalása folytán keletkezett differenciák tegnap teljesen elintézését nyertek. A már-már veszélyes helyzetbe jutott politika szekere ezzel ismét rendes kerékvágásba jutott és most békésen folytathatják a tárgyalásokat az ügy részleteire nézve. Az ügy rendezése délután három órakor történt meg.

A miniszterelnök Schönbrunnba hajtattott, hogy ötelségénél kihallgatáson jelenjen meg. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök kihallgatása ötnegyed óra hosszat tartott. A miniszterelnök, aki két hete nem volt a királynál, beható jelentést tett a politikai helyzetről, valamint a készfizetés kérdésében folytatott tárgyalásokról.

Egyben előterjesztette a miniszterelnök a legutóbbi minisztertanácsban történt elhatározásokat. Ötelsége a miniszterelnök jelentését kegyesen tudomásul vette.

Gróf Khuen kihallgatása után báró Bienenrth osztrák miniszterelnök kapott meghívást a királyhoz. Bienenrth déli egy órakor jelent meg Schönbrunnban a király előtt és kifejezte azt az óhaját, hogy a két kormány folytassa a készfizetések felvétele tárgyában a tanácskozásokat.

Gróf Khuen miniszterelnök a Magyar Házba visszatérve, azonnal telefon útján érintkezésbe lépett Lukács László pénzügyminiszterrel. Közölte vele tárgyalásainak és audienciájának eredményét, amely szerint a tárgyalásokat a pénzügyminiszterek bevonásával folytatják és kérte, hogy azonnal utazzék Bécsbe. Lukács László a meghívásra a délután öt órai vonattal Bécsbe utazott, ahova este kilenc órakor érkezett meg.

A „N. Fr. Pr.“ szerint a válság ütköző pontja az, hogy magyar részről ragaszkodtak a készfizetések felvételének biztosításához, amely a tényleges felvételt nem köti újabb tanácskozásokhoz. Az osztrák kabinet ezzel szemben mindössze oly elvi deklarációra volt hajlandó, amely a felvétel időpontjának megállapítását fenntartaná az osztrák parlament új elhatározásának.

Lukács László pénzügyminiszter tegnap délután 2 órakor megjelent a királynál és a bankkérdés ügyében tett jelentést az uralkodónak. A kihallgatás informatív jellegű volt.

Lukács László az audiencia után Héderváry miniszterelnökhöz ment, majd mindketten Bienenrth és Bilinszky miniszterekkel tárgyaltak, illetve folytatták a tárgyalást, amelyet tegnap félbeszakítottak.

Délután 3 órakor Héderváry, Lukács, Bienenrth és Bilinszky tovább tárgyaltak a készfizetések dolgában. A tárgyalás folyamán teljes megegyezés jött létre. A tárgyalásokról a következőket jelentik:

A több órai tanácskozás alatt sikerült a készfizetések ügyében a két kormány között fennálló differenciákat elsimítani. A megegyezés után most már azokat az elvi alapokat határozzák meg, melyeken a szakelőadók a detail munkálatokat készítsék elő.

Lukács László még ma Bécsben marad és a részlet kérdésekben fog tárgyalni s holnap utazik vissza Budapestre.

Végleges csendőriskola Nagyváradon.

A belügyminiszter leirata.

Mikor a csendőriskola felállításáról volt szó, nem annyira a 120 csendőrrel felállítandó ideiglenes iskoláért keltek versenyre a városok, hanem az a remény izgatta őket, hogy ha az ideiglenes iskolát elnyerik, a végleges iskolához könnyebben jutnak.

A versenyből Nagyvárad városa került ki győztesen. A város tetemes áldozatot hozott az ideiglenes iskolára.

Amint annak idején Glatz Antal volt főispán az ideiglenes iskola itteni felállítására ügyében sokat fáradozott s főleg az ő közbenjárásának köszönhető, hogy az ideiglenes iskolát Nagyvárad megkapta, éppen úgy az utóbbi időben Hlatky Endre főispán, dr. Horványi Géza és Rimler Károly polgármester erősen buzgólkodtak, hogy a végleges csendőriskolát Nagyvárad kapja meg.

Fáradozásukat siker koronázta s most már befejezett tény, hogy a végleges csendőriskolát Nagyváradon állítják fel.

Ezáltal Nagyvárad városa egy olyan intézménnyel gazdagodik, amely forgalom és más tekintetektől igen jelentős, mert 1200 csendőr altiszt és megfelelő tisztikarra állítják fel a végleges iskolát.

Az iskola véglegesítése tekintetében tegnap a miniszterelnök, mint belügyminiszter, a

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad cs. és kir. szab. szőnyeg és
:: butorszövet gyárosok, ::
== magyar királyi udvari szállítók ==
Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

Az őszi idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, indus és smyrna minőségben

igen jutányos áron. Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár. Szabott árak.

következő leiratot intézte Nagyvárad város polgármesteréhez:

Ertesítem polgármester urat, miszerint akként döntöttem, hogy a Nagyváradon ideiglenesen létesített csendűr továbbpépző és altiszti iskolát Nagyvárad székhellyel véglegesítésére. Az ezen iskola véglegesítésére szükséges előmunkálatok foganatosítása iránt intézkedtem, mely intézkedések eredményéről polgármester urat esetről esetre értesíteni fogom.

Budapest, 1910 október 28.

Khuen Hederváry.

Az általános választói jogért. Hódmezővásárhelyről jelentik lapunknak: Vasárnap délután két órákor nagyobb szabású népgyűlést tartott az általános titkos választói jog ligája. A gyűlést Vetrő bizottsági elnök nyitotta meg. Felszólaltak Kun Béla, Jancsó Károly, Nagy György, Fáber Oszkár és Gyalog.

UJDONSÁGOK.

Halottak napja.

„Gyászos hely a temetőkert, bánat és szomorúság nyitják meg annak a kapuját, midőn meghalt kedveseinket látogatni megyünk.» De e bánat és szomorúság ilyenkor, a halottak napján, látván száz és száz embertársainkat velünk együtt járulni az örök élet kapujához, ehhez a helyhez, amely átmenet a síralom völgyéből az örök élethez — egy nagy, magas, szűz érzéssé szűrődik át, amelyben leolvad rólunk a földi salak s bizalom költözik lelkünkbe, egy szebb élet érzése fogja el szívünket, amely adatik a jóknak, az igazaknak.

Non omnis moriar — nem halunk meg egészen: »A lélek él, feltámadunk s találkozunk«.

Ezért a sir, a halál nem félelmetes azok előtt, akik hisznek és biznak. Akik úgy élnek, mintha mindennap meghalának — nyugodtan, egy jobb jövőbe vetett bizalom reményével keresik fel a temetőt, gyűjtik meg az emlékezés fátylóját halottaik felett. Nem félelem, nem rettegés fogja el őket, hanem a remény sugara világít be lelkükbe, amelynek fényénél látják elköltözött kedveseiket s bizalom tölti el szívüket a találkozásra.

Mert hiszen »Vita brevis.« Rövid az élet.

E rövid életet is csak a hit világánál járhatjuk meg elcsüggedés, kétségbeesés nélkül. A tudás hit nélkül nem jó vezetőnk. El-el botlunk, nagy tévedésekbe esünk mellette és nem tud úgy sem tovább vezetni a sirnál. Itt megáll s a legnagyobb kétségbeesésünk mellett elhagy bennünket. Nem ad a sajgó sebre gileádi balsamot, nem oszlatja el haláltól való félelmünket. A tudás hit nélkül csak »zengő érc és pengő cimbalom«.

Megboldogult szeretteink sirhantjánál a gyertyák szelid fényénél gondoljunk a mennyei világosságra, amely fényével világosítsa meg elménket, melegével öntse el lelkünket, hogy higgyünk az Örökkévalóságban s vigasztaljon így bennünket a remény, hogy

»Feltámadunk«.

—y.

Halottak napja alkalmából a temetőknél urnák lesznek ezuttal is felállítva a *tüdővész elleni intézmények* részére s ugyanezen célra gyűjtenek a vikárius rendeletéből a templomokban is.

* **Requiem Városey Gyuláért.** Kalocsa elhunyt érsekének lelki üdvéért tegnap nagy requiem volt a nagyváradai székesegyházban, hol ez alkalomra sokan jelentek meg. A nagy requiemet Fetser Antal felszentelt püspök, káptalani helynök pontifikált s a ravatalnál Széchenyi Jenő, dr. Bundala Mihály, Spets Gyula és dr. Karácsonyi János kanonokok végezték az absolutionális szertartást. A vikárius és a káptalan küldöttei holnap indulnak Kalocsára az érsek temetésére.

* **A X. katolikus nagygyűlés.** Az Országos Katolikus Szövetség a november hó 13—15-ig tartandó katolikus nagygyűléssel kapcsolatban az összes egyházmegyéket hatóságát magkereste, hogy november hó 12-én, mint a nagygyűlés estéjén az esteli harangszót megelőző félórán a harangszót az összes templomokban elrendeljék. Az utolsó napra, november 15-ére estére a budavári koronázó templom magas tornyán toronyszűzét terveznek, mire vonatkozólag a szövetség érintkezésbe lépett Nemes Antal prelátus plébánossal, aki készséggel járult hozzá a tervhez.

* **Vasutigazgatóság Nagyváradon.** Hir szerint a kereskedelmi miniszteriumban az államvasutak decentralizációját elhatározták s a szétosztás tervén már erősen dolgoznak. Állítólag a decentralizáció esetén Nagyvárad is kap vasutigazgatóságot.

* **A jogászok halottas ünnepe.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémia ifjusága, mint minden évben, az idén is hazafias kegyelettel emlékezik meg nagy halottairól. Ma délelőtt 11 órákor Puskás János jogászelnök vezetése alatt a Rulikovszky-temetőbe vonul ki az ifjuság, ahol Rulikovszky Kázmér sirja felett Papp Jenő, Sipos Árpád sirjánál Tóth Géza s Hoványi Lajos volt akad. igazgató emlékeztetése Számborovszky Rezső fog tartani beszédet. A délután fátylós menet alkalmával, amely az akadémiáról d. u. 3 órákor indul el, az emléktáblák, illetve a nagytemetőben lévő síroknál a következő joghallgatók tartanak emlékbeszédet: Szigligeti Edénél; Kripka Géza, Szilágyi Dezsőnél Váry F. János, Nagy Sándornál Puskás János, Személyi Kálmánál Puskás János, Szacsavaynál Orbán Mihály, Persz Adolfnál Lele István, Szolchányi Hugónál Váry F. János, Sebestyén Gyulánál Obergessel Imre, Domján Jenőnél Lele István és Bozóky Lajosnál Papp Jenő.

* **A bíráló-választmány ülése.** Nagyvárad város bíráló választmányára Hlatky Endre főispán elnöklése alatt ülést tartott. Három felszólalás felett tanácskoztak. Időnkönként Moskovits Mór, Breider Armin és Molnár Henrik helyesbített adójuk után kérték, hogy vételessen fel a jövő évi virilisek közé. A bizottság időnkönként Moskovits Mór és Molnár Henriket a póttagok közé felvette, Breider Armin kérelmét elutasította, mert már fel van véve a virilisek közé.

* **Bukaresti magyar tanítónő halála Nagyváradon.** Igaz részvéttel értesülünk egy kiváló tanítónő, Kendrella Emilia haláláról. Virágokkal behintett ravatalán pihen csendesen a nagyvárad Szent Vince intézetben, ahol nevelkedett s tanítónői oklevelét elnyerve, öt évig buzgólkodott messze idegenben, a Szent László társulat által fenntartott bukaresti katolikus magyar leányiskolánál. Szervezetét azonban a tüdővész támadta meg. Súlyos betegségében a Délvidékre ulazott, majd később ott keresett vigaszt és enyhülést, ahová legkedvesebb gyermekemlékei vonzották s ahol egyik testvére irgalmas nővér. Temetése ma, kedden, nov. 1-én délelőtt 11 órákor lesz a Szent Vince intézetben. A családi gyászjelentés a következő:

Mély fájdalommal, de az Isten szent akaratán megnyugvással tudatjuk, hogy tetszett a fájdalmas látogatásaiban is imádatos isteni Gondviselésnek

Kendrella Emilia okl. tanítónőt a bukaresti róm. kath. magyar leányiskolánál f. hó 30-án reggel fél 8 órákor a szentségek ismételt ajtatos fölvétele után életének 28 ik évében példás keresztény türelemmel átszenvedett, lassan sorvasztó betegségéből magához szőlítani. Temetése a nagyvárad Szt. Vince intézetben, mely nevelte, ahol árvaságában gyógyulást keresett és ahol az igazak halálával csendesen átszenderült az örök hazába, — f. évi nov. 1-én, délelőtt 11 órákor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint, mely közben kihűlt tetemét a boldog föltámadás reményében a nagyvárad olasz-i sarkertben helyzetjük el. E végtisztességadásra a rokonokat, kartársakat és ismerősöket tisztelettel meghívjuk. Az örök világosság fényeskedjék neki Nagyvárad, 1910. október 30. Kendrella István, Kendrella Cz. Blandina, Kendrella János, Kendrella Kálmán, Kendrella Juliska testvérei. Özv. Kendrella Jánosné mostoha anyja.

* **Uj ügyvéd.** Frankó József dr., a nagyvárad jogász világ egyik jeles tagja, mint értesülünk, tegnap sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

* **Uj elnök és igazgató a Sebes Körös Társulatnál.** A Sebes Körös ármentesítő és vízszabályozó társulat közgyűlésének, amelyet e hó 28-án és folytatólag 29-én tartott meg: nevezetes eseménye volt. A társaság elnöke, Csáky Lajos gróf lemondott tiszteréről s helyette Hlatky Endrét, Nagyvárad város főispánját választották meg elnöké. Nagyjelentőségű változás az is, hogy a társulat igazgató főmérnöke, Pekanovits Imre, nyugalmába vonult s helyét Tabéry Ármin főmérnökkel töltötték be. A gyűlésen Frankó Endre társulati alelnök elnököt és a tagok rendkívüli nagy számban jelentek meg.

* **Egy fiatal mánás halála.** Gróf Andrassy Károly, gróf Andrassy Géza országgyűlési képviselő és neje, Kaunitz Ilona fia, húszkét éves korában vasárnap éjjel meghalt.

* **A szászvárosi kollégium felavatása.** Szászvárosban vasárnap avatták fel a hatalmas Kun-kollégiumot. A felavatási ünnepély valóban impozáns volt. Jelen volt Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki az ünnepély keretében beszédet mondott. Az ünnepélyen az összes erdélyi főispánok is megjelentek, míg a románok tüntetőleg távol tartották magukat. Zichy János beszédeiben igen lelkesen méltatta a protestáns hazafiak törekvését, mellyel mindig zászlóhordozói voltak a buzgó vallásosságnak és a hazaszeretnek. Kéri és buzdítja a kollégium vezetőit, hogy vezessék oly lelkesen, mint amilyen rajongó hazaszeretettel tették azt elődeik. A miniszter beszéde után a Kun-grófok leleplezése következett. A leleplezéssel az ünnepség véget ért.

* **Felfüggesztett irnokok.** Az érmi-hályfalvai község háza valósággal a rejtélyek háza. A jegyző fel van függesztve, tehát az előjáróság helyettes főnök vezetés alatt áll. A vizsgálat még be sincs fejezve és már újabb felfüggesztések történtek az előjáróság tagjai között. Dobozy Kálmán érmi-hályfalvai főszolgabíró tegnap értesítette az alispánt, hogy az előjáróság tagjai közül Erdélyi István és Acs Sándor községi irnokokat felfüggesztette állásuktól. A felfüggesztésre a jelentés szerint az szolgált okul, hogy a két irnok hivatását hanyagul teljesítette. Ezen kívül súlyos visszaélésekkel is alaposan gyanúsíthatók. A való felderítését a további vizsgálatnak lesz feladata.

* **Halálozás.** Hánsly Józsefné szül. Nádányi Mária, élete 62. évében elhunyt. Temetése ma, november 1-én délután 2 órákor lesz az Uri utca 63. sz. házból.

* **Akinek nem jutott a 60000 koronából.** A városházán az 1909-ik évre érkezett 60000 korona államsegélyt felosztották, de abból igen sok városi alkalmazott nem kapott semmit. Ezek közül többen fizetés- és lakbérjavítást, drágasági pótlékokat kértek, tekintettel a mindnehezebbé váló megélhetési viszonyokra. A városi fogyasztási adóhivatal személyzete azt hitte, hogy tekintettel a többi hasonló városi tisztviselőkre, magasabb fizetési osztályba soroztassanak. A városi hivatalozgók lakbérük felemeléséért folyamodtak. A főszámvévő jelentésében előterjeszti, hogy a szolgák lakbérért már 200 koronával állította be a költségvetésbe, de úgy a fogyasztási adóhivatalnokok kéréséhez, mint a szolgák lakbérfelemeléséhez a szervezeti szabályrendelet módosítása szükséges. Eppen így a szabályzat módosítása szükséges a városi tűzoltók létszámának emeléséhez, valamint az adóbecsüsök lakbérének 100 koronáról 300 koronára emeléséhez, jóllehet, hogy az utóbbit már beiktatták a jövő évi költségvetésbe. Bejeleni továbbá a főszámvévő, hogy a napidíjasok részére 10 százalékos drágasági pótlékokat vett fel a jövő évi költségvetésbe.

* **Pör okányi kövezés miatt.** Nagy per van készülében Okány község képviselőtestülete és Schreiber Izidor vállalkozó között. A perre az szolgált okul, hogy a község képviselőtestülete még a tavasz folyamán kimondotta a község utcáinak betonral leendő ellátását. A munkálatot Schreiber Izidor vállalkozó kapta meg. Bónatpénzül 1700 koronát deponált a községnél. Miután a munkát felszólításra sem kezdte meg s arra nem is felelt. Sürgős lévén a járdá, a képviselőtestület a szerződés értelmében Schreiberrel szemben a kötelezettséget megszüntetnek tekintette s az 1700 koronát, mint bánatpénzt elveszettnek nyilvánította. A munkálatok teljesítésével pedig 35400 korona összeg erejéig Zsibula Márton nagyszalontai vállalkozót bizta meg. Ez a határozat aztán megindította Schreiberrel szemben. Ez a határozat aztán megindította Schreiberrel szemben. Tegnap ugyanis felebezt adott be az alispánhoz, hogy semmisítsék meg a képviselőtestület határozatát, mert ő a munkálatok késlekedésének nem volt az oka. A felebeztés szerint azért nem fogott hozzá ugyanis a betonozáshoz, mert nem értett róla, hogy a képviselőtestület határozatát a megye jóváhagyta, anélkül pedig törvényellenes lett volna a megkezdése.

A felebeztés elintézése elég időt fog igénybe venni és azalatt a járdák építése tart, mert az új vállalkozó köteles a munkálatokat azonnal megkezdeni.

Mindenesetre az ügyből nagy per lesz, melynek eldöntésére nagyon kíváncsiak úgy a megyén, mint Okányban.

* **A katonák jól arattak.** Az aratás tartamára tudvalevőleg a katonák egy részét 6 hétre szabadságot a honvédelminiszter. A katonák már kivétel nélkül mindnyájan bevonultak és most a miniszter tudni akarja, hogy hasznos volt-e a katonák szabadságolása. A járási főszolgabírák tegnap számoltak be a katonák munkásságáról. Észreint a szabadságot katonák kivétel nélkül mindentűt kitogástalanul viselkedtek és az aratási munkálatoknál igen jó szolgálatot tettek. A főszolgabírák kéri, hogy ezt a szokást a honvédelminiszter a jövőben is tartsa fenn.

* **Panasz a betegségyelő ellen.** Berger Jakab biharudvari kereskedő az év elején terjedelmes beadványt adott be a nagyvárad kerületi munkásbiztosító pénztárhoz. E panaszban Berger elmondja, hogy a községben nincs a pénztárnak orvosa és a pénztári betegek kénytelenek Biharnagybajomba menni orvosi vizsgálat alá, ami rendkívüli hátrányára van a betegeknek. A panaszt még a mai napig sem intézték el. Berger most újabb panaszt adott be a pénztárhoz, melyben kijelenti, hogy ha még most sem orvosolják az állapotokat, úgy a belügyminiszterhez tesz panaszt.

* **Ahol mindenki tud magyarul.** Bihar megyének kevés járása van, amelynek főszolgabírája mondhatni, hogy az ő járásában mindenki tökéletesen bírja a magyar nyelvet. Talán, ha nem hivatalos iratok tanuskodnának róla, hogy van a vármegyében tényleg olyan járás, ahol a román nemzetiségiek is kivétel nélkül tökéletesen bírnak a magyar nyelvet, nem is hinné el senki. Pedig van egy járás, és pedig a *mezőkeresztesi*. A mezőkeresztesi főszolgabírónak a kolera elleni védekezésről szóló ismertető füzeteket román nyelven is megküldte az alispán, hogy azokat osszák szét a magyarul nem tudó románok között. Es ime tegnap a román szövegű füzetek kibontatlanul érkeztek vissza az alispánhoz. A mezőkeresztesi főszolgabíró pár sor kíséretében tudatja az alispánnal, hogy az egész járás területén nincs román ember, aki ne bírná tökéletesen a magyar nyelvet. Így az ismertető füzetekre nincs szüksége a főszolgabírónak, kéri azokat magyar szövegűekkel kicserélni. Ki hitte volna?

* **Repülő-mutatvány Debrecenben.** Vasárnap Debrecen város közönsége gyönyörködött a repülés mutatványaiban. G. W. Haimel ismert külföldi aviatikus a Nyulas téren három ízben felszállott a Grom-motorral ellátott teljesen új szerkezetű gépén. Háromszáz méterre emelkedett s első ízben 8 percig, második ízben 12 percig volt a levegőben. Az erős idő dacára óriási közönség volt jelen, köztük ezrével az idegenek. A mutatványok pompásan sikerültek.

* **Gyújtogatás bosszúból.** Belényesi tudósítónk jelenti: Dragotnyán községben tegnapról virradó éjjel ismeretlen tettesek bosszúból falgyújtottak *Osváth* Juon szénakazlát. Az ismeretlen gyújtogatók 4 oldalról gyújtották fel a kazlat, úgyhogy annak lokalizálásáról szó sem lehetett. A kazal teljesen elhamvadt. A kár körülbelül 4000 korona, mely biztosítás után nem térül meg.

* **Szerelem és gyufaoldat.** Nagy-Szalontáról jelenti tudósítónk: Szabó Erzsébet 18 éves hajadon tegnap öngyilkossági szándékkal gyufaoldatot ivott. Tettét szerelmi bánatában követte el. A segélyt dr. Balogh Elek orvos nyújtotta, aki azonnal gyomormosást alkalmazott, de már hiába. A leány kiszenvedett. Az öngyilkos hajadon jó módu szülők gyermeke volt.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
legjobb minőségben és
: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

x **Ma és csütörtökön** a Lloyd kávéház fényesen berendezett telikertjében a 101 gyalogesred teljes zenekara hangverseny. Ezenkívül bemutatásra kerülnek a következő pompás és sikerekben gazdag képek. 1. Norvég fjordok mentén. 2. Hála. 3. Hős pásztor. 4. Kecsege ur kerékpártolvaj. 5. Struc tenyésztés. 6. Pepita. 7. Tanu. 8. Jancsi mint utazó. Hideg buffet. Beléptidij nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő ételek, italok figyelmes főszolgálatáról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein és Orlei* kávéház tulajdonosok.

CZAPFALVI JÓZSEF
mázoló, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat, készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerüli butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítik
Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

x **Utazók, képviselők, árusok** és mindenki meggazdagodhatik a javított új *Tartos* lenn takarékosági fehérnemű terjesztése által. Minták reklámok és igazolvány ingyen az *Exelsior* Központi takarékosági fehérnemű Ipartelep által Attenessen Rhld. Németország legnagyobb gyára. Nyomtatványok csak német nyelven.

Friedländer I. Izsó
angol divat-szabó
Nagyvárad, Szt János-utca.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében október hó 30-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Felső olaszországi tavak. 2. Meglopott tolvaj. 3. Féltekenység örültje. 4. Bűvös kalap. 5. Benáres. 6. *Getthö leánya*. 7. Zsaroló. 8. A repülő gép.

Rendelés szerűen készült
női és gyermek ruhák.

ELŐNYEI
Kitűnő szabás
Első rangu munka
Divatos tartós kelmék
Jutányos árak
Nagy választék

SPITZER BÉLA
női és gyermek ruha-áruháza
női és gyermek ruha szalónja.

Rákóczi-ut 3. sz.

x **Moskovits Farkas és Társa** cipő- és csizma-gyár részvénytársaság. Rákóczi-ut 5. sz. alatti fiókját f. évi november hó 1-én Bémer-tér és Rákóczi-ut sarok, volt Weber Testvérek-féle helyiségbe helyezi át.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.

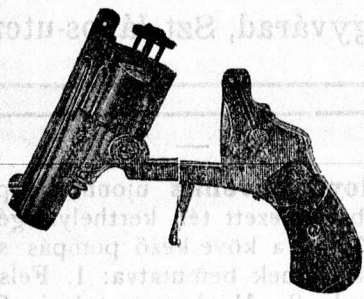
Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, be rendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesítem a nagyrabecsült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD**-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításán Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

November 1-től Rákóczi-ut Moskovits palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: Luxenburg grófja.

Kedd: Vasgyáros.

Szerda: Erdészleány.

Csütörtök: Orvosok. (Bernard Law drámája.)

Péntek: Orvosok.

Szombat: Orvosok. (pre-

Vasárnap d. u. Trilby.

Vasárnap este: Balkáni hercegnő mien.)

A **szinügyi bizottság** ülése. Nagyvárad város szinügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán, amelyen a november havi műsort tárgyalták. Dr **Hoványi Géza** elnök távollétében **Rimler Károly** elnökölt s bemutatta, hogy a szinigazgató a következő darabokat tűzte ki november hóra előadásra: **Vasgyáros**, **Orvosok (uj)**, **Erdészleány**, **Balkáni hercegnő (uj)**, **Bőregér**, **Böhmán kisasszony (uj)**, **Mikádó**, **Luxenburg grófja**, **Karemin Anna**, **Muzsikusz leány**, **Cigány szerelem (uj operet)** és ifjúsági előadásra a **Hajduk hadnagya**. — A műsort elfogadták. Dr **Kurländer Ede** felvette, hogy az elnöki állás betöltéséről gondoskodni kell, mivel az elnök elköltözött: Nagyváradról. Az elnöki állás betöltését a jövő ülésre kitzették. Ugyancsak dr **Kurländer Ede** rámutatott, hogy a város törvényhatósága elhatározta a szinügyi szabályrendelet olyan irányu módosítását, hogy ezután pályázat mellőzésével csak a törvényhatósági bizottság adhatja ki a szinbázat. Ez irányban azonban a tanács semmit nem tett. A polgármester kijelentette, hogy utána néz a dolognak s a közgyűlés határozatának végrehajtásáról intézkedik.

Vasgyáros. Ma este, halottak estéjén Ohnet híres, régi szép drámáját, a **Vasgyarost** játsszák a Szigligeti színházban. A teljesen új szereposztásban színre kerülő érdekes darab a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot.

x **Uj műsor a Pannoniában.** Változatlanul nagy érdeklődéssel kíséri a közönség »Pannonia« kávéház mozi-előadásait, amelyek hétről-hétre a leggazdagabb műsort nyújtják. Ma ismét új felvétel kerül színre, amelyek a következők; 1 Cabondzsai táncok. 2 Bolond ember. 3 Feltékeny Pierot. 4 Axolotb. 5. A gög. 6 A mankó. 7. A szobor.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Radó Samu és Tsa

cég

zsák, ponyva, kötél, zsinég, kender és pokróc-üzletét 1910 nov. 1-én

áthelyezi

a jelenlegi üzlet tözsomszédságában levő káptalani bérházba

Kossuth-u. 22. sz. a.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

mübutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butordarabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Uj szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyarak kizárólagos képvisellete, eredeti gyári árak mellett.

TÁVIRATOK.

A kalocsai érsek temetése.

Budapest, okt. 31.

Városh Gyula temetése, mint jelentettük, csütörtökön reggel 8 órakor lesz. A gyászszertartást Csernoch János csanádi püspök fogja végezni. A gyázmise a székesegyház renoválása miatt az apácák templomában lesz megtartva. A gyázmise és absolutio után a holttestet a székesegyház kriptájába viszik.

Budapest, okt. 31.

(Saját tud.) Az érseket bebalzsamozó orvosok érdekes kijelentést tettek. Eszerint az elhunyt érsek szíve *kétszer akkora volt, mint egy rendes emberé.* Az erek nagy fokú elmeszesedést mutattak.

José Francot letartóztatták.

Lisszabon, okt. 31.

A portugál népet most szenzációs esemény foglalkoztatja. A rendőrség José Francot letartóztatta, de, mint egy későbbi távirat jelenti, egy millió frank kaució ellenében szabadlábra helyezték. Letartóztatása azért történt, mert hivatalos hatalmával diktátor korában visszaélt. A volt diktátort vád alá helyezték. Ez az ember volt az utóbbi évtizedben Portugália gonosz szelleme. Ő volt az, aki Károly királynak, Manuel apjának, tolmácsolta az alkotmány felfüggesztését. És így ő volt tulajdonképpen okozója annak is, hogy Károly királyt és a trónörököszt az utcán agyonlőtték. Azóta mindig érvényesülni akart, míg most a köztársaság proklamálásával teljesen letörték. Letartóztatását az összes republikánusok kívánták. Az új köztársasági kormány kinevezéséről az alábbi távirat hoz hírt:

Lisszabon, okt. 31.

Rio de Jeneiróból érkezett jelentés szerint Hermes da Fonseca tábornagy, elnök a következő minisztériumot nevezte ki: Külügy Do Rio Branco báró, belügy: Rivadario Correa, közmunkaügy: Slabra, földmívelés: Padro Toledo, pénzügy: Francisco Salles, hadügy: Bantras Banetto, tengerészet: Margucz Leao.

A spanyol kulturharo.

Madrid, okt. 31.

A madridi érsek a szenátus ülésén, ahol a kolostorok bezárására vonatkozó törvényt tárgyalták, kijelentette, hogy a püspöki kar mindig a miniszterelnök mellé fog állani, ha olyan intézkedésekről van szó, amelyek a haza javát szolgálják. Canalejas miniszterelnök örömmel tudomásul vette e kijelentést és biztosította a házat, hogy vallási ügyekben a kormányt a legtisztább szándék vezérli

<p>Legmegbízhatóbb árúháza.</p>
<p>Ne vegyünk Parti árúkat! ahol csak becsapodhatunk és rossz állott holmit vehetünk. Menjünk</p> <p>Radó és Kertész Kossuth-utca 2. sz. Telefon 10-30. Sz. Női divatruházába, ahol a nagy őszi occasio megkezdődött és a friss kész új árut ép oly olcsón szerezték meg és mindég azt vehetjük, amire szükségünk van. Nézzük meg kirakójait. Elsőrendű vászon és asztalneműk, szőnyegek, függönyök, kosztüm és blúz kelmék, selyem csipke és szallag feltűnő olcsó árakban.</p>
<p>Figyelmes kiszolgálás. Tel. 10-30.</p>

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irtá : **White-Mellville G. J.**
— Angolból. — 132
XXVIII. FEJZET.

A testőrség egy katonája.

— Egy utolsó ölelést, Rózsikám!
— Nem az utolsót, Péter; nem az utolsót!
Te oly nagy és oly erős vagy és a Szűz gondot fog fordítani reád. Addig imádkoztam hozzá, hogy a térdem megtájdult. Péter, ne légy túlságos hősi!

Péter lehajolt Rózsika tőle még egy csókért.

— Sohse féjjen, kis feleségem, — szólt Péter jókedvűen. — Csak én vagyok az egyedüli a testőrségben, a ki nem nemes születésére nézve. Lássá, Rózsika, én büszke vagyok,

hogy parasztnak születtem; és ha komoly verekedésre kerül a dolog, úgy fogok harcolni, mint Franciaország egy őre. Feleségem, én meg akarom tenni kötelességemet.

— Es, férjem uram, én is a magamét. Oh! Péter, ha mi Versaillesban többé nem találkozunk, majd meglátjuk egymást a paradicsomban.

— Addig is Isten veled, feleségem!
— Addig is Isten veled, férjem!

Es a jó lelkek elváltak, mindenikük az odaadás és önfeláldozás útjára tért, erőt merítve szerény reményükből, melyet oly egyszerűn fejeztek ki, hogy e világnak szomorúságát és szerencsétlenségéért teljes kárpótlást fognak találni a jövőben.

Péter visszament az őrszobába; Rózsika, aki kilopódzott tőle elbucsuzni, visszatért állomására a királyné közelébe.

Borzasztó éji virrasztás volt ez. Végre virradni kezdett; de a hajnal nem hozta meg a remény és vigasz ama sugarait, mely oly természetesen karöltve járnai látszik a nap közeledtével.

A király, aki egészségesen aludt, a szokottól korábban kezdett öltözködni s jó hangulatában még azt a megjyzést is tette, hogy kávéjának pompás szaga van.

(Folyt. köv.)

Járványos betegségeknél

mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknél fő a viz, legbiztosabb óvszer a

KRONDORFI pezsgőház, borház, legjobb ital!
SAVANYŰVIZ
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL

mint nyálka oldó szer, ugy magában, mint meleg tejjel vegyítve köhögésnél, rekedtségnél, fűdőhurtnál stb. legjobb gyógysikkal ajánlatik. Nehezen emésztő, gyomorhurtnál kiténő hatása van! Hugyhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőház, mindenkinek kiténően fog izlenni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

2-3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

: : felvétetik : :

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

TANÜGY.

Magánvizgálatok a községi polgári fiiskolában december végén lesznek. Vizgálati engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények november 10. előtt a községi polgári fiiskola igazgatóságához küldendők, A kérvény mellékletei: 1. Iskolai bizonyítvány. 1. Születési anyakönyvi kivonat, 3. Hatósági bizonyítvány arról, hogy a folyamodó hol lakik és mivel foglalkozik? Hiányosan felszerelt, vagy késett kérvényt nem veszünk figyelembe. Az igazgatóság.

Őszi és téli

új divatkelmek

nagy választékban
már megérkeztek
az eddigi kelmektől teljesen eltérő szövésű és színű finom costüm kelmek páratlan nagy választékban.

Szövetraktáram

egyik különleges osztályát képezi hatalmas választékban speciális

fekete és tegethof
costümkelmek,

melyek külön kikészítésünk által teljesen cseppmentesek és nem fényesednek ki

Allandó nagyraktár
selyem és disz dolgokban.

Menyasszonyi kelengyék

női és férfi fehérneműk, vászon és asztalneműk, szőnyeg és függöny óriási választékban.

Olcsó szigoru szabott árák.

Leitner Márton

országoshirű divatháza
Zöldfa-u. 5. ■ Saját ház.
Telefon: 413 szám.

Minták vidékre bérmentve küldetnek.

A polgári iskolai tanítók drágasági pótléka. A községi polgári iskolai tantestület tagjai tudvalevőleg nem kaptak semmit a város részére adott 60,000 korona államszegélyből. Fizetésük pedig olyan alacsony, hogy a mai óriási drágaság mellett abból nem képesek tisztességesen megélni. Kérelmmel fordulnak tehát Nagyvárad városához, hogy segítsen szorult helyzetükön s a törvényhatóság drágasági pótlékot szavazzon meg részükre.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődő. Sajtóhiba volt. Az elhunyt kalocsai érsek nem a kalocsai *apátság*nak hagyományozott 25,000 koronát, hanem a kalocsai *apátság*nak 225,000 koronát; hagyatéska többi részét testvéreinek gyermekei kapják egyenlő részben. Minthogy Városvai érsek a Kollonics-féle egyezmény értelmében végrendekezési jogát nem váltotta meg, rendelkezési joga csak a hagyaték egy-harmad részére terjed ki.

KÖZGAZDASÁG.

Minta szüret a jankafalvi állami szőlőtelepen. Amint értesülünk a földművelésügyi miniszter intézkedése folytán a jankafalvi állami szőlőtelepen f. évi november hó 3., 4. és 5-én minta szüret lesz tartva. A szüretet a bihariószegi vincellérképezde igazgatósága fogja vezetni. Az érdeklődők szívesen látnak. Felhívjuk a szőlőgazdákat, hogy a szőlőszet szempontjából ezen fontos művelet elsajátítására jelenjenek meg a minta szüreten.

*** A mezei egerek pusztítása.** A mezei egerek Biharmegye területén oly nagy arányokban pusztítanak, hogy a hatóságok a legmesszebbmenő intézkedéseket kénytelenek foganatosítani. Tegnap a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a mezei egerek nagyarányú pusztításait megakadályozandó, az alispán a strickin és a foszfor használatát is igénybe veheti.

Az állami utak szállítói. A belügyminiszter tegnap körrendeletet adott ki minden vármegye törvényhatóságához. E körrendeletben az állami utak fedőanyagának szállítására vonatkozó pályázatok kiírását rendelte el a miniszter.

Budapesti főzsetudósítások.

Budapest, okt. 31.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	858.50
Osztrák hitel	—	—	662.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.60
Államvasut	—	—	755.—
Jelzálogbank	—	—	519.—
Leszámitoló bank	—	—	614.—
Hazai Bank	—	—	307.—
Kereskedelmi részv.	—	—	765.—
Rimamurányi	—	—	701.—
Salgótarjáni	—	—	645.—
Közuti vasut	—	—	76.—
Városvai villamos	—	—	404.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre	—	—	10.72
Rozs októberre	—	—	—
Zab októberre	—	—	—
Tengeri májusra	—	—	5.61

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Értesítés!

Weisz Lajos

Kereskedelmi és műszaki irodája

Nagyvárad, Szacsavay-utca 81. — Telefon: 323.

Cement. Legjobb minőségű portlandcement a Magyar Bank és Kereskedelmi Részv. Társ. belpátfalvai cementgyárából.

Szén. Elsőrendű porosz szénbányák képvisellete Sugár Vilmostól.

Gázberendezések, coks és kátrány. A nagyvárad-i légszeszgyár képvisellete.

Műszaki cikkek. Motorok, fűrészbereendezések, famegmunkáló gépek, jéggépek hűtőkészülékek stb. a Brünn Königsfeldi gépgyártól. Az összes műszaki cikkek, kenő és ásványolajak.

Bankosztály. Jelzálog kölcsönök közvetítése, értékpapírok adás-vétele, kereskedelmi és iparvállalatok finanszírozása.

Ingatlanforgalmi osztály. Mint a Házépítő és Telek adásvételi Részv. Társ. ügyvezető igazgatója a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl: parcellázásokat, valamint telkek és ingatlanok adásvételét; elvállal bérházak és egyéb ingatlanok kezelését és értékesítését.

Eredeti Meidinger kályhák

folytonégő (Dauerband) kályhák. Modern Styl cserép-kályhák. Kandalók. Összes kályhaalkatrészek. Öntöttvas-, kaolin- és coaksz kályhák a legolcsóbb gyári áron

Ehrlich kályhagyár r.-t.

Mintaraktár: Telefon 60-08.

:: Budapest, Dohány-utca. 12. sz. ::

Árjegyzék és költségvetés díjmentesen.

Hatóságilag engedélyezett nagy kiárusítás

== eddig még nem létezett mesés olcsó árban ==

ROSENZWEIG RÓZA

== mider-gyárában RÁKÓCZI-UT 3. szám. ==

Óriási nagy raktár valódi párisi és brüsseli fűzőkben, ugyszintén saját készítményű has és csipő reform-miderekben, egyenes tartók, haskötők, Késmárkházi nadrág stb

Villamos és műszaki felszerelési vállalat

Nagyvárad, Rákóczi-ut, 5.

Telefon és interurbán: 914.

A Magyar Siemens Schuckert művek képviselője.

o-o

■ ■

Tantallampák gyári raktára.

o-o

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkálatokat, ivlmpák kezelését, szénpálczák szállítását, telefon, telegráf, villámhárítók, csengő és jelző berendezéseket és javításokat. Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat, izzólámpákat lütlő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Különlegesség: Szabadalmazott „SIMPLEX“ vizszűrők. Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Reichel Henrik,

elektro és gépészmérnök.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddal nélkül is készít **kitünő** hirtelű.

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben.)

Különlegességek rövidárúkn.

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Petrozsényi, salgótarjáni, karwini és poroszszén, kovácsszén, gázgyári-lupényi és karwini bányacox, ipari- és háztartási célokra

Salamon Jakab és Ta. cégnél.

Budapest, V. Erzsébet-tér 5.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73. 98.

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappan!

valódi csakis a

Schicht!

névvel és a „szarvas“ védjeggyel!

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavító műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy Nagyváradon, a Zöldfa-passage-ban levő

szücs-üzletemben

minden szakmában vágó munkák személyes felügyeletem alatt készülnek. Gallérok, muffok, szőrme-kabátok ujonnan. Javítást és átalakítást olcsón és pontosan eszközölök.

Szives megbízást tisztelettel kér

DÓZSA JÁNOS,
szücsmester.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvényénel, oszúznál és meghűléseknél.**
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter** gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

A Z I G A Z,

— hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Most szüret után, édes must, karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépési díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szalloda, vendéglő és kávéház bérleje.

A kávéház egész éjjel nyitva.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethetni
mindennap.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek, fényképes izzólámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** → megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

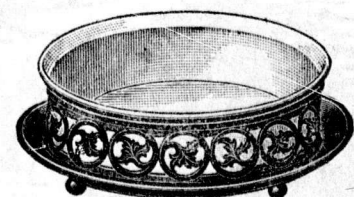
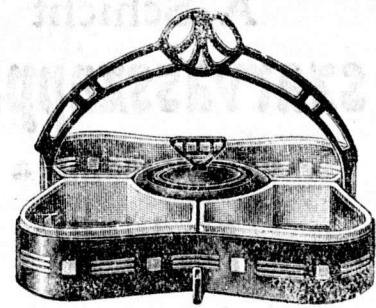
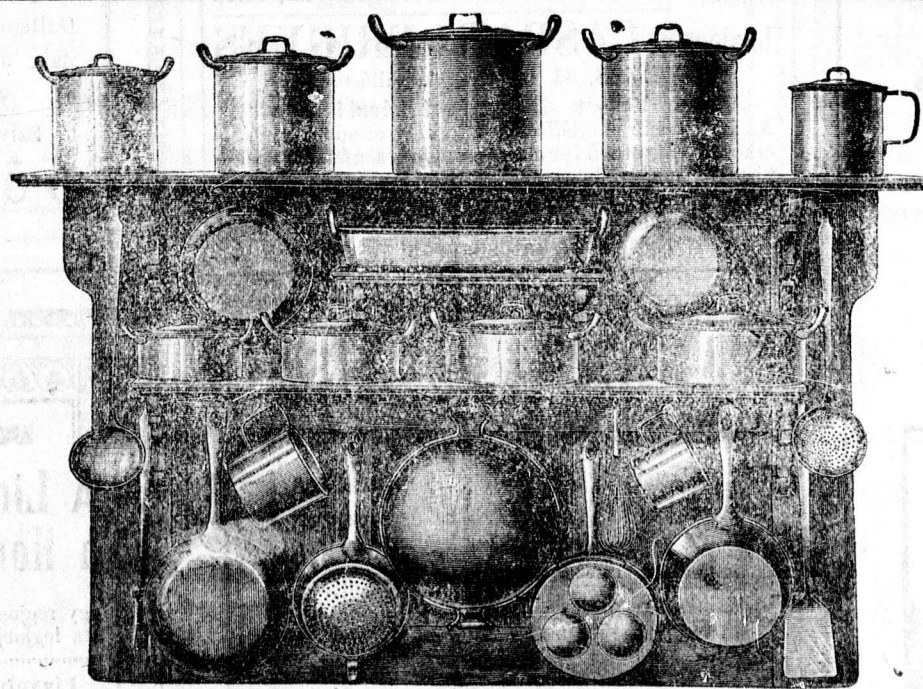
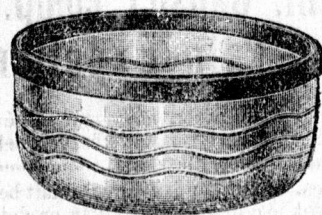
Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos és gyors elintézését nyernek.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. ————— Telefon helyben és vidéken 390.